

Műút

„ Úton lenni boldogság...” (J. K.)

Szerzőink: Aczél Géza (1947, Debrecen) költő, szerkesztő · Bazsányi Sándor (1969, Piliscsaba) irodalomkritikus, irodalomtörténész · Bán Zsófia (1957, Budapest) író, esszéista, irodalomtörténész, kritikus · Bedecs László (1974, Budapest) kritikus, irodalomtörténész · Darvasi Ferenc (1978, Budapest) kritikus, író · Debreceni Boglárka (Sassa) (1981, Budapest) író, költő · Egressy Zoltán (1967, Budapest) író, költő, műfordító, drámaíró · Ébli Gábor (1970, Budapest), esztéta · Ficsor Benedek (1983, Budapest) kritikus · Fukui Yusuke (1971, Budapest) festőművész · Gábori Kovács József (1983, Sajószentpéter) költő, PhD-hallgató · Gilbert Edit (1963, Pécs) egyetemi docens, irodalomtörténész, műfordító · Gyenge Zoltán (1962, Szeged) filozófus, egyetemi tanár · Hartay Csaba (1977, Szarvas) költő · Klopfer Ágnes (1966, Miskolc) középiskolai tanár · Kocsis Zoltán (1952, Budapest) zongoraművész, zeneszerző, karmester, a Nemzeti Filharmonikusok főzeneigazgatója · Kornya István (1971, Miskolc–Debrecen) újságíró · Kun Árpád (1965, Gaupne, Norvégia) író, költő · Lennert Tímea (1981, Doroszló, Szerbia) költő · Lukácsi Margit (1965, Budapest) PhD, műfordító · Márkus Krisztina (1976, New York) bölcsész · Menczel Gabriella (1970, Budapest) egyetemi adjunktus · Miklósvölgyi Zsolt (1987, Zsámbék) bölcsészhallgató · Nagy Ildikó Noémi (1975, Budapest) író, műfordító · Necz Dániel (1989, Budapest) költő · Németh Zoltán (1970, Érsekújvár) író, költő, irodalomtörténész · Nyilas Attila (1965, Budapest) költő · Paksy Tünde (1973, Miskolc) egyetemi tanársegéd, irodalomtörténész · Pelesek Dóra (1984, Budapest), esztéta, kritikus, művészeti író · Sántha József (1954, Mogyoród) kritikus · Szűcs Réka (1981, Budapest) író, költő · Szvoren Edina (1974, Budapest) író · Tatár Sándor (1962, Törökbálint) költő, műfordító · Turi Tímea (1984, Budapest) költő, író, kritikus · Can Togay (1955, Budapest–Berlin) költő, író, rendező · Vörös István (1964, Budapest) költő, író, műfordító · Zeh, Juli (1974) német író

E számunkat, ahol külön nem jelezzük, **Fukui Yusuke** művei, vagy azok részletei díszítik. A borítón a Kiscelli Múzeumban rendezett *Forradalmi dekadencia* című kiállításon szereplő műve látható. (Enteriőr fotók: Claudia Martins; a papírképek fotói: Dombovári Tibor)

Nyilas Atilla

Családmesék

A kincs

Az egy igazi titok volt.

Még egyenes úton jártam haza,
de mielőtt átvágtam volna a parkolón,
meg-megnéztem óvatosan,
hogy lehetőleg ne vegye más észre,
a kerítés talapzatában
azt a kéttényérnyi berakást,
kusza kövek matt mozaikját,
s ha úgy éreztem, nem figyelnek,
végig-végigsimítottam.

Ez egy titkom tisztán élt bennem,
megrázóan meleg színekkel,
mint egy vadvirágban pompázó,
verőfényes rét gyerekkori képe,
nem tudhatták, csak két óbarátom,
s a legjobb, mert ő mindenről tudhatott,
és még később az a fundamentalista,
akit beavattam egy szürke napon.

Benne volt abban a kincsben
nagy bizalmam a világ iránt,
a megtapasztalt gondviselés
édesanyámtól Olga néniig,
a lyukacsos kerítésű óvoda,
ahova még szerettem járni,
a hernyószerű édesség,
amely az évnnyitó után várt a padon,
s hogy végül jóra fordulnak a dolgok,
benne első páros barátságom
és szerelmem, amit föl tudok idézni,
mert akkor nem volt még kérdés,
lehet-e két egyformán jó barátja,
lehet-e valaki két lányba szerelmes.

Hanem hallottam, hogy iskolámat
nemrég a földdel tették egyenlővé,
s mikor hazafelé a környéken jártunk,
hogy visszajuttassuk keresztmamának
kajászói háza kulcsait,
a saját szememmel akartam látni,
és odamentünk a szűk családdal.

Nem az a baj, hogy lerombolták,
hanem hogy egyáltalán fölépítették,
ocsmány egy alkotás volt,
nem gondoltam, hogy így fog fájni.

Kiugrottam a kocsiból,
mintha még meg lehetne előzni bármit,
szívdobogva szaladtam a pusztá helyre,
én láttam a semmit, tudom, mit beszélek —
de a kincs, a kincs még mindig ott volt,
sugárzón, mint harminchat évnek előtte.

Főszerkesztő: **Zemlényi Attila** zemlenyi@muut.hu · Irodalom, online: **k.kabai lóránt** kkl@muut.hu · Művészet: **Bujdos Attila** attila.bujdos@muut.hu · Kritika, esszé: **Jenei László** jenei@muut.hu · Képszerkesztés, design: **Tellinger András** telli@chello.hu · Szerkesztőség: 3527 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky u. 17., mélyföldszint · telefon: 46/789-599 · e-mail: muut@muut.hu · www.muut.hu · http://muut.blog.hu · A Műút irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat megjelenik a Szépmesterségek Alapítvány kiadásában Miskolcon · Felelős kiadó: **Kishonthy Zsolt** kishonthy@muut.hu · Szerkesztőségi titkár: **Simon Gabriella** simon.gabriella@muut.hu · Layout és logo: **Szurcsik János** mail@janos.at www.janos.at · Korrektor: **k.kabai lóránt** · Nyomda és kötetészet: **Szocioproduct Kft., Miskolc** · Felelős vezető: **Osváth Zoltán** · ISSN 1789-1965

Bohém rapszódia

[Nyilas Kálmánné, született
Németh Hermin emlékére]

Egy mozdulattal áttolni a vincseszterre
az mp3-lejátszóról a Queen-könyvtárat —

A Night at the Opera, a Csillagok útján
meg a Dark Side of the Moon —

Időnként a dízpárnába fúrtam az arcom
még sokáig ama lány parfümillatáért —

Képed elmosódott az elmémbe, édes,
kinek törékeny teste a tömény tűzben elégett,
egy fotóra szoktam gondolni, hogy földézzem,
huszonöt éve szóródik szerte a fényed —
van-e huszonöt fényév sugarú gömbben,
van-e szem, amely most egyben lát téged,
és vagy-e te?

Én nem emlékszem, édesanyám mesélte,
ú-uuú,
hallani se akartál rólunk, nem ezt a sorsot
szántátok fiatal, okos és csinos, jó sportoló,
nem ezt szépreményű, egyetlen fiatoknak:
elvált asszonyt hozzon a házhoz gyerekekkel —

ám anyám nyugtatta, egyet se bánkódjon,
csak hívasson meg valahogy magukhoz,
és elkészített, szigorú vonásaid hirtelen
megolvadtak, mikor nagy bizalommal,
kerek pofival, enyhén göndörödő hajjal,
fitos orral, nevető mandulaszemmel,
jövendő gyermekeimhez hasonlatosan,
liliomlábaimon betotyogtam,
Mama, ú-uuú —
és kishercegi rácsodálkozással
nyomban neked szegeztem a kérdést:
„Te vagy az én nagymamám?”
Öleltél, zokogtál.

És jóval később, már Kelenföldön meg azt,
hogy ha egyszer nem lesztek, az a kecses
gyertyatartó az ebédlőasztalon
lehetne-e majd az enyém?
Ugyan, Mókuskám, ne csacsiskodj,
itt minden a tiéd lesz akkor,
mondtad körbemutatva, és úgy lett.
(Vad ifjúságom és szelíd házasságom
arany éveit egykori lakásokban.)

Talán tudod, hogy a keresztségben
lányom a te neved kapta, fiam a férjedét,
és mindhárman a ti családneveteket
éltetjük tovább.

Arra az elvált nőre pedig főztél,
és gondoskodtál rólunk, hogyha kellett,
például amikor az öcsémet várta.

Tüdőszanatóriumi éjszakán
üvöltött a Queen a tengerparton —

Öcsi haverjának hoztuk át
Bécsből a vincsesztereket —

A nagyszekrényben utóbb megtaláltam
összes régi ajándékomat —

Az első embólia után,
életed hátralévő évében
csak ezt hajtogattad:
„Kell kelni? Nem kell kelni?”
A többiek kétségbe vonták, de én,
meg nagyapám úgy hittük, megismersz,
ó, bójbe,
csavargásaim során
ha arra vetődtem, se igen
mentem be hozzád a kórházba —
kerültem, mint kivert kutya a házat,
bűnrészes a tetthelyet.

A második végzett veled,
későbbi feleségem osztályával
szalagavatón francianégyeseztem,
aztán valami buliban vagy diszkóban
idétlenkedtem a csillogó zsakettben,
reggel értem haza, egy könnyem se volt,
vállrandítással fogadtam a hírt —

Bocsáss meg, Mama,
az elfekvőért,
a bántásokért,
s bocsáss meg nekem,
Mama.

Can Togay

Anzix 1978

(Szerb Jancsi emlékére)

Csendes estén kaptattunk föl az utcán,
„mint kiterítve mütősztalon”. Jogos
kérdés merült fel az italt illetően:
Vajon dzsinnt rejt-e a dzsin? Unikum-e
az unicum? Kivisz a viszki? Hóbort a bor?
Majd: kabát a barát? Acsarognak a csajok? Megbasz-e
a bazmeg? Megedzi a geci? Ingerli a fingerli?

Vagy csak macskákat láttunk a sivár hold alatt,
puszta, éjjeli szél perzselte kapualjakat?

Üzenet Szerb Jánosnak odaátra

Most, hogy kerek a hold,
Most, hogy nem lényegültünk át,
Most, hogy füstpálcikáink nem a megváltásra égnek,
Most, hogy folyamatosan kell üdvözlünk,
Üdvözöllek.

Vázlat Szerb János templomához

Emlékeire nyílik sötét ajtaja, szárnyát szél veri,
csapdossa, boltozatában bordái magasodnak.
Harang nyelve pendül. Gyertyák lobognak.

Nagy volt a nyár, nagy volt az ősz és minden,
mi évszakod. És élted megvátotztatván és
tűzre vetvén és megtudván és elfeledvén.

Micsoda a test és micsoda a lélek. Micsoda
szégyen: még mindig élek. Hol vagy Uram,
hogy disznók közé vetve tereled angyalaid?

Csak ennyit adsz neki: Önmagában lassan
elizzó: ó, az izzás önönmaga? Élete templom,
és halála, mi megszenteli?
Jancsi. Jancsi. Jancsi. Jancsi. Jancsi.

Szerb János (1951–1988) költő és orientalista. A ELTE Bölcsészkarán végzett magyar–angol–tibeti szakon 1980-ban, tibeti történelemből doktorált 1982-ben. 1980-tól az MTA, majd 1982-től a Bécsi Egyetem nemzetközi hírnévnek örvendő tibetológus munkatársa. 1988 októberében önkézzel véget vetett életének. A magyar neoavantgárd képviselőjeként a hetvenes-nyolcvanas években költészeti akciókkal jelentkezett, verseit a Jelenét közölte. Szerb János posztumusz verseskötetét *Ha megszólalnék* címmel Petri György állította össze 1990-ben.

Szerb János emlékére IV.

Leereszkedtünk az utca hajlatán
kövek közt komor hó tapadt.
(Csajra vajon ma ki akad?)
S az este végsőkig feszítve csillagokra robban,
reggelbe foszlik, vagy örökre így marad?

Újabb sorok hősképű Szerb János gróf emlékére

Odaát nem ideát
Odafent nem idelent
Odakint nem idebent
Nem az idő, nem a kor
nem a hamu, nem a por
Nem az út és nem a cél
nem a szablya, nem az él

Odaát és ideát
Odafent és idelent
Odakint és idebent
Idő és kor
Hamu és por
Út és cél
Szablyaél

Egy öngyilkos barátomra

A macskák helye az emelet. A vasrács,
hogy le ne essél. Zöld kert tenyészik
csengőtök alatt, a falak mellett, amerre
mentél. Kávékon át jutsz be a szobába,
hol krákogó vén Szibilla repül az ágyról a
gyertyatartóra, emléket szó ügyes kézzel,
sorsokat gombolyít, majd továbbrepül,
s a karosszékbe ül. És a kis szobában,
mint hajó mélyén imbolygó lámpa felett lebeg
rovása füstös pálcikáknak, egy üzenet:

A helye az emelet. A vasrács,
hogy le ne essél. Zöld kert tenyészik
alatt, a falak , amerre
mentél. jutsz be a szobába,
hol vén Szibilla repül az ágyról a
gyertyatartóra, emléket szó ügyes kézzel,
gombolyít, majd továbbrepül,
s a karosszékbe ül.
mint hajó mélyén imbolygó lámpa felett lebeg
rovása füstös pálcikáknak, egy üzenet:

A helye emelet. A vasrács,
essél. kert tenyészik
alatt, a falak , amerre
mentél. jutsz be a szobába,
hol vén Szibilla repül a
, emléket szó ügyes ,
gombolyít, továbbrepül,
karosszékbe ül.
hajó mélyén imbolygó lámpa felett
rovása füstös pálcikáknak, egy üzenet:

A A vasrács,
kert
falak ,
szobába,
Szibilla a
, emléket szó ügyes ,
továbbrepül,
imbolygó
rovása füstös , egy üzenet:

Mama, elmentem, estére otthon leszek!

(1988–1998)

Katedrális

Nem számít, a válla törékeny vagy széles lesz-e, az égbolt egy darabját megkapja minden újszülött, lehet derült vagy borult, keresztezheti repülőgép, elillanó lélek, tartania és cipelnie kell egész életében. Sokaknak olyan könnyű, hogy sose veszik észre, még többen sóhajtoznak, hogy túl nehéz, de viszik tovább. Csak azoknak lesz egyre súlyosabb, akik ki akarnak bújni alóla, ami lehetetlen. Végül mintha a Nap, a Hold, a csillagok és maga Isten állna a vállukon, megrokkannak az irtózatosságot terhelő teher alatt. Utolsó órájukban, úgy érzik, rájuk szakad, pedig holtukban is rajtuk nyugszik, pilléreire a katedrális, a végtelen ég.

Kun Árpád

A lábbelik kórusa

Apa, anya és a három gyerek már átrappoltak az előszobán, talpuk a ház egyéb helyeit tapossa, de az apró, nagyobb, legnagyobb cipők, csizmák, bakancsok, papucsok, mokaszinok, szandálok, klumpák között, amik halmokban borítják a padlót, nem szűnik az izgalom, mint a fűjtatók, lihegnek. Mikor a levegő egyenletesen jár bennük ki-be, rázendítenek, éneklnek mindegyik a maga szólamát. Viselőik felkapják fejüket, megdermednek a gyönyörűségtől, és szentül megfogadják, hogy az eljövendő kilométereket inkább végigjárják zokniban, meztláb, csak a kórus ne némuljon el.

